gemeente
Barneveld

Organisatieonderdeel: Samenleving
Behandelaar: D. Mooij
Telefoonnummer:

Voorstelnr. <Neem dossiernr over uit Ibabs>
Barneveld,
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

☒Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:

☐Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **Beleidskeuzes in de aanpak van zorgfraude (kwaliteit en rechtmatigheid)**

Gevraagde beslissing:
1. In te stemmen met scenario 2 'Significante aanpak' als ambitieniveau voor de aanpak van zorgfraude.
2. De raad te informeren met een informerende memo.

1. Inleiding

Gemeenten hebben op grond van de Wmo de wettelijke taak om toezicht te houden op de rechtmatige- en doelmatige besteding van zorggelden en de kwaliteit van de ondersteuning. De aanpak van zorgfraude is een thema dat landelijk aandacht krijgt in de media, nadat er steeds meer (signalen van) schrijnende situaties aan het licht komen. Ook in verschillende raads- en commissievergaderingen is er over de aanpak van zorgfraude (in brede zin controles op de kwaliteit en rechtmatigheid) gesproken. Het thema zorgfraude heeft prioriteit gekregen in het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027, waarna er een extern adviseur aanpak zorgfraude is aangesteld.

De gemeente Barneveld geeft in ongeveer 4 miljoen euro per jaar uit aan ondersteuning op grond van de Wmo. Het toezicht op de kwaliteit van deze ondersteuning is belegd bij de GGD. De handhaving ten aanzien van de kwaliteitsonderzoeken moeten we zelf uitvoeren. Het recht- en doelmatigheidstoezicht en het handhavingstraject is op dit moment onvoldoende ingericht. Om het recht- en doelmatigheidstoezicht en het handhavingstraject goed te kunnen inrichten is het van belang om een aantal beleidsuitgangspunten vast te stellen die de mate van de aanpak bepalen. In de bijgevoegde memo zijn drie scenario's uitgewerkt die de maatregelen en de voor- en nadelen van een basis, een significante en een stevige aanpak weergeven. Vanuit het domein veiligheid wordt een stevige aanpak geadviseerd, maar gelet op de haalbaarheid en de uitgangspunten van de gemeente Barneveld is scenario 2 ´Significante aanpak´ meer passend.

Deze aanpak richt zich op ondersteuning die geboden wordt vanuit de Wmo 2015. De controles op de Jeugdwet worden in regionaal verband binnen de Jeugdhulpregio Foodvalley opgepakt.

2. Beoogd effect

a) Door het maken van beleidskeuzes in de aanpak van zorgfraude kan het proces worden ingericht om controles uit te voeren ten aanzien van de rechtmatige inzet van zorg en een handhavingstraject in te richten. Hiermee kan worden vastgesteld in welke mate de geleverde zorg rechtmatig is gedeclareerd. Onrechtmatig gedeclareerde bedragen kunnen worden teruggevorderd.
b) Door het maken van beleidskeuzes in de aanpak van zorgfraude kan het proces worden ingericht om controles uit te voeren ten aanzien van de doelmatige inzet van zorg. Hiermee kan worden vastgesteld in welke mate de inwoner de benodigde ondersteuning heeft ontvangen en of de ondersteuning doelmatig is ingezet. Door het handhavingstraject kunnen maatregelen worden genomen om doelmatige zorg teweeg te brengen.

3. Argumenten

1.1 Gemeenten hebben een wettelijke taak om recht- en doelmatigheidsonderzoeken uit te voeren.
Op grond van artikel 6.1 van de Wmo 2015 dienen gemeenten toezichthoudende ambtenaren aan te wijzen die toezicht houden op de recht- en doelmatigheid van de geleverde ondersteuning. Het is van belang om het recht- en doelmatigheidstoezicht in te richten, zodat de toezichthoudende ambtenaren onderzoeken kunnen gaan uitvoeren. Het inrichten van het recht- en doelmatigheidstoezicht vraagt om een keuze in de wijze waarop deze aanpak ingericht kan worden.

1.2 De mate van aanpak is bepalend voor de maatregelen die genomen kunnen worden
In de aanpak van zorgfraude kunnen zowel preventief als repressief maatregelen worden genomen. Zoals opgenomen in de memo kunnen maatregelen in verschillende mate worden ingericht. De keuze voor een scenario is bepalend voor de maatregelen die genomen gaan worden. De preventieve maatregelen houden verband met het lopende inkooptraject Wmo vangnetvoorzieningen 2025. Door een keuze te maken in de scenario's kunnen de maatregelen worden meegenomen in dit inkooptraject. In de contracten zal in elk geval een escalatieladder worden opgenomen, ongeacht de keuze voor de scenario's.

1.3 Het vaststellen van de beleidskeuzes vormt een basis voor het inrichten van een toezicht- en handhavingskader en procesbeschrijvingen
Na het vaststellen van de beleidskeuzes kan er een toezicht- en handhavingskader worden opgesteld waarin omschreven wordt op welke wijze de gemeente Barneveld het toezicht uitvoert en op welke wijze gehandhaafd wordt na geconstateerde tekortkomingen. Daarbij worden procesbeschrijvingen gemaakt, zodat voor betreffende medewerkers en aanbieders helder is op welke wijze vervolg wordt gegeven aan tekortkomingen in de recht- en doelmatigheid en kwaliteit. Ook zal een implementatieplan worden opgesteld om de gehele aanpak van zorgfraude (controles op kwaliteit en rechtmatigheid) te implementeren.

2.1 Met deze memo wordt de raad geïnformeerd over de aanpak van zorgfraude
Het college informeert de gemeenteraad over de gemaakte keuze in de aanpak van zorgfraude.

4. Kanttekeningen

1.1 De aanpak van zorgfraude vraagt uitbreiding van de formatie.
In de voorgestelde scenario's wordt capaciteit gevraagd voor een contractmanager, een bibob-coördinator en een toezichthouder. De keuze voor een scenario is bepalend voor de mate waarin capaciteit nodig is.

1.2 Meer controles zorgen voor een administratieve last voor aanbieders
(Preventieve) controles geven een mate van zekerheid op recht- en doelmatige besteding van zorggelden. Bij het opvragen van documenten bij het inkooptraject zal dit zekerheid geven of aanbieders voorafgaand aan contractering aan de gestelde eisen voldoen. Een keerzijde hiervan is de administratieve last voor aanbieders. Zij dienen documenten aan te leveren, hetgeen iets vraagt van de organisatie. Vanuit de audits behorend bij het kwaliteitscertificaat en vanuit de kwaliteitscontroles van de GGD worden steekproefsgewijs onderzoeken gedaan. Er zal aandacht zijn voor de administratieve last en het dubbel opvragen van documenten. Ook een volledig Bibob-onderzoek geeft administratieve last voor de aanbieders en vraagt capaciteit van de gemeente.

1.3 Op de lange termijn is een regionale aanpak wenselijk
Op de lange termijn kunnen we toewerken naar een regionale aanpak ten aanzien van het recht- en doelmatigheidstoezicht voor de Wmo. De inkooptrajecten Wmo worden lokaal uitgevoerd, waardoor alle gemeenten eigen voorwaarden stellen. Dit maakt dat er nog geen regionaal samenwerkingsverband is waarbinnen het rechtmatigheidstoezicht belegd kan worden.

5. Financiën

De keuze voor de scenario's brengt verschillende kosten met zich mee. Met de aanpak van zorgfraude zal - afhankelijk van de te maken keuze- capaciteit nodig zijn voor een contractmanager, een toezichthouder en eventueel een bibob-coördinator.

In de memo worden de kosten bij de betreffende keuzes vermeld. De geschatte kosten zijn als volgt:

	Ambitieuze aanpak	Significante aanpak	Basis aanpak
Contractmanager*	€ 107.524	€ 86.019	€ 53.762
Toezichthouder**	€ 84.533 - € 93.672	€ 76.080 - € 84.305	€ 67.626 - € 74.937
Bibob-coördinator***	990 uur inhuur of 0,5 FTE € 53.762	60 uur regulier werk + 158,8 inhuur	0

* Voor een contractmanager is concernbreed capaciteit aangevraagd.

** Kosten zijn afhankelijk van inschaling.
*** Voor een Bibob-coördinator is concernbreed capaciteit aangevraagd.

Er is structurele capaciteit aangevraagd voor een toezichthouder en contractmanager via de beleidstoevoeging. Er zal in ieder geval € 125.000,- per jaar benodigd zijn. De contractmanager is ook via de beleidstoevoeging concernbreed uitgevraagd, als deze uitvraag ingezet kan worden in het Sociaal Domein dan is daarvoor geen extra beleidstoevoeging benodigd. Ook de Bibob-coördinator is concernbreed uitgevraagd. Als hier vanuit het Sociaal Domein gebruik van kan worden gemaakt is hiervoor ook geen extra beleidstoevoeging benodigd.

Naast de extra inzet van bovengenoemde personen zal de aanpak ook reguliere capaciteit vragen. Dit kan worden opgevangen binnen de reguliere werkzaamheden van het inkoopteam en juridische zaken. Het is mogelijk dat handhavingstrajecten verplichte procesvertegenwoordiging kennen. Bij terugvorderingen boven de € 25.000,- zal een advocaat moeten worden ingezet. De kosten voor de inzet van een advocaat zijn afhankelijk van de grootte van de zaak.

Deze terugvorderingen zullen ook weer geld opbrengen. Uit onderzoek van Significant naar de investeringen en opbrengsten van het Wmo-toezicht blijkt dat de onderzochte gemeenten meer opbrengsten hadden dan investeringen. Mogelijk zal de investering in het recht- en doelmatigheidstoezicht (deels) terug verdiend kunnen worden door het terugvorderen van onrechtmatig besteedde bedragen. In welke mate dit het geval is, is nog onduidelijk. Het terugvorderen van middelen moet echter niet het primaire uitgangspunt zijn. Rechtmatige en doelmatige besteding van zorggelden is het primaire uitgangspunt.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

In het kader van de inkoopprocedure vangnetvoorzieningen Wmo is tijdens de marktconsultatie met de aanbieders de preventieve aanpak besproken. Daarnaast is er afstemming geweest met de beleidsadviseurs wmo, jeugd, veiligheid, de gespreksvoerders, het inkoopteam en de interne controle. Betrokkenheid en afstemming met de jeugdhulpregio Foodvalley blijft noodzakelijk.

b) Communicatie

Gecontracteerde aanbieders worden via de inkoopprocedure geïnformeerd over betreffende maatregelen. Daarnaast zullen de verordeningen en nadere worden aangepast waarin de aanpak van zorgfraude wordt opgenomen.

7. Uitvoering

Planning:

Na besluitvorming zullen de preventieve maatregelen zullen worden meegenomen in het reeds gestarte inkooptraject Wmo vangnetvoorzieningen. Publicatie van de inkoopdocumenten is eind mei 2024. De afspraken over de bedrijfsvoering, het opvragen van bewijsmiddelen, het integriteitsonderzoek door middel van de Bibob-toets en de escalatieladder moeten dan verwerkt zijn in de inkoopdocumenten. In oktober 2024 vindt de definitieve gunning plaats.

Naast het inkooptraject zullen verordeningen en nadere regels worden aangepast, zal een toezicht- en handhavingskader worden opgesteld en zal de aanpak moeten worden geïmplementeerd. Dit zal in de tweede helft van 2024 plaatsvinden.

Evaluatie/controle

Door recht- en doelmatigheidstoezicht lokaal te organiseren sturen we op recht- en doelmatige ondersteuning in de gemeente Barneveld. Afhankelijk van de gekozen aanpak wordt het ambitieniveau in de aanpak van zorgfraude bepaald. We zullen monitoren wat de resultaten zijn en naar aanleiding daarvan zal deze aanpak geëvalueerd worden en is er een mogelijkheid om op of af te schalen.

8. Bijlagen

1. Memo beleidskeuzes aanpak zorgfraude
2. Memo aan de raad beleidsmatige keuzes recht- en doelmatigheidstoezicht

gemeente
Barneveld

Raadsmemo Aanpak zorgfraude (kwaliteit en rechtmatigheid)

Datum:	**10 mei 2024**
Onderwerp:	Beleidskeuzes in aanpak van zorgfraude (kwaliteit en rechtmatigheid)
Ter attentie van:	De Raad
Afzender:	College van Burgemeester en Wethouders
Portefeuillehouder	J. de Heer-Verheij
Mail behandelaar	*d.mooij@barneveld.nl* *Telefoonnummer* 0627473962

Aanleiding
In het integraal Veiligheidsplan 2024-2027 is de aanpak van zorgfraude benoemd als een van de prioriteiten. Op dit moment is een inkoopprocedure voor de Wmo vangnetvoorzieningen opgestart. Eind mei moeten de inkoopdocumenten (inclusief het programma van eisen) gepubliceerd worden. We willen dit moment benutten om de aanpak van zorgfraude mee te nemen bij het contracteren van de (nieuwe) zorgaanbieders. Daarom heeft het college nu de keuze gemaakt om een besluit te nemen over de nieuwe aanpak.

Doel
De raad te informeren over de gemaakte beleidskeuzes in de aanpak van zorgfraude (de intensivering van de controle op kwaliteit en rechtmatigheid om zorgfraude te voorkomen).

Inhoud memo
Gemeenten hebben op grond van de Wmo de wettelijke taak om toezicht te houden op de rechtmatige- en doelmatige besteding van zorggelden en de kwaliteit van de ondersteuning. De aanpak van zorgfraude (toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid) is een thema dat landelijk aandacht krijgt in de media, nadat er steeds meer (signalen van) schrijnende situaties aan het licht komen. Ook in verschillende raads- en commissievergaderingen is over de aanpak van zorgfraude gesproken. Het thema zorgfraude heeft prioriteit gekregen in het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027, waarna er een extern adviseur aanpak zorgfraude is aangesteld.

Wat houdt de aanpak waartoe is besloten in?
Om het recht- en doelmatigheidstoezicht en het handhavingstraject goed te kunnen inrichten is het van belang om een aantal beleidsuitgangspunten vast te stellen die de mate van de aanpak bepalen. Het college heeft besloten tot een ‘significante aanpak’. Met deze aanpak:

- worden in de inkoopdocumenten concrete en toetsbare afspraken gemaakt over de (kwaliteit) van de te leveren ondersteuning, het

declaratiegedrag, de bedrijfsvoering van de zorgaanbieder en wordt een escalatieladder opgenomen;
- worden zorgaanbieders bij het aangaan van het contract gecontroleerd op de meest risicovolle elementen en wordt (steekproefsgewijs) gecontroleerd of zij aan de voorwaarden voldoen;
- wordt een 'Bibob-toets light' uitgevoerd, waardoor een er een grote mate van zekerheid is dat zorgaanbieders geen crimineel vermogen benutten of strafbare feiten plegen.
- wordt rekening gehouden met de administratieve last van aanbieders;
- gaat een contractmanager jaarlijks met alle zorgaanbieders in gesprek en stuurt bij waar nodig;
- voert een toezichthouder signaal gestuurde, maar ook proactieve onderzoeken uit;
- worden juridische procedures gevoerd als dit nodig is om onrechtmatig besteedde zorggelden terug te vorderen;
- is er een grote mate van zekerheid op rechtmatige besteding van zorggelden en goede kwaliteit zorg;

Deze aanpak sluit aan bij de beleidsuitgangspunten van de gemeente Barneveld, waarbij een afweging is gemaakt tussen de mate van controle en het werken vanuit vertrouwen, administratieve last en benodigde capaciteit.

Extra capaciteit
Voor deze aanpak is extra capaciteit nodig voor een contractmanager, bibob-coördinator en toezichthouder. De middelen hiervoor zijn aangevraagd in een beleidstoevoeging, die in de kadernota opgenomen zal worden. Nadat de raad hierover heeft besloten zullen we stappen zetten voor de werving.

De contractmanager voert proactief gesprekken met de zorgaanbieders en stuurt daarmee op naleving van de contractuele afspraken. De contractmanager heeft een monitorende en sturende rol richting zorgaanbieders. De contractmanager maakt daarbij gebruik van de Wmo-monitor, met gegevens over de aanbieders zodat spiegelinformatie verkregen wordt.

De toezichthouder controleert achteraf of een zorgaanbieder de gedeclareerde zorg daadwerkelijk heeft geleverd conform de gestelde voorwaarde. Per cliënt worden de declaraties gecontroleerd en bijvoorbeeld vergeleken met roosters van medewerkers en gesprekken met cliënten.

Relatie tot controles accountant
Ter verduidelijking de controle van de contractmanager en de toezichthouder zijn van een andere aard en hebben een ander doel dan de interne accountantscontrole.
De accountant controleert of de gemeente *zelf* zorggelden rechtmatig heeft besteed. De aanbieder moet daarnaast een productieverantwoording aanleveren op basis van het landelijk accountantsprotocol. De accountant doet een administratieve controle en beoordeelt of het *aannemelijk* is dat de zorg is geleverd.

Vervolg
De preventieve maatregelen zullen worden meegenomen in het reeds gestarte inkooptraject Wmo vangnetvoorzieningen. Publicatie van de inkoopdocumenten is eind mei 2024. De afspraken over de bedrijfsvoering, het opvragen van bewijsmiddelen, het integriteitsonderzoek door middel van de Bibob-toets en de escalatieladder moeten dan verwerkt zijn in de inkoopdocumenten. In oktober 2024 vindt de definitieve gunning plaats.

Naast het inkooptraject worden de verordening en nadere regels aangepast, wordt een toezicht- en handhavingskader opgesteld en zal de

aanpak moeten worden geïmplementeerd. Dit zal in de tweede helft van 2024 plaatsvinden.

Voor het structureel inrichten van het recht- en doelmatigheidstoezicht zullen middelen worden meegenomen in de kadernota 2025.